

СЕКЦІЯ 1

«Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу та фінансів в агропромисловому виробництві України: теорія і практика»

Матрос О.М. Організаційні вимоги щодо формування облікової політики підприємства / *О.М. Матрос* // Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку агропромислового виробництва України в контексті інтеграції у світову економіку / зб. наук. праць/ наук.ред. В.С. Лукач – Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2014. – С. 52-56.

УДК 657.2

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ВИМОГИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

О.М. Матрос, к.е.н.

Уманський національний університет садівництва

В даній статті розглянуто організаційні передумови облікової політики, основні фактори, що її визначають. Наведено їх детальну класифікацію. Представлено структуру наказу про облікову політику, визначено форми ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Ключові слова: *облікова політика, методи, інструменти, процедури, наказ про облікову політику, форми обліку.*

Постановка проблеми. Сучасні умови господарювання ставлять нові вимоги перед підготовкою фахівців з бухгалтерського обліку. Вони зумовлюють трансформацію характеру праці облікових працівників від виконавчого до творчого.

У господарській та обліковій практиці спостерігаються суттєві проблеми під час формування облікової політики підприємств, що значною мірою зумовлено відсутністю навичок творчої роботи у керівників облікових служб та орієнтацією донедавна підготовки фахівців з обліку на виконавчий характер роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Велику увагу у своїх працях було приділено обліковій політиці підприємства різними вченими, серед них: Гайдуцький П.І., Голуб Н.Ю., Нужна О.А., Онищенко О.М. Сторожук Т.М. та багато інших.

Голуб Н.Ю., стверджує, що для досягнення оптимальної та ефективної облікової політики необхідно враховувати фактори, які мають вплив на її розробку. Формування облікової політики повинно бути орієнтовано на прийняття управлінських рішень щодо розподілу та ефективного використання наявних ресурсів і отримання фінансових результатів. Як результат, грамотно розроблена облікова політика підприємства дає змогу вибирати ефективну схему для ведення бухгалтерського та податкового обліку, знижувати фінансові і податкові ризики, оптимізувати схему оподаткування, що, в підсумку, забезпечить належну ефективність прийнятих економічних рішень і господарської діяльності підприємства [1].

Нужна О.А., у своїй статті пропонує чітку регламентацію процедур формування та використання податкової облікової політики, під якою слід розуміти сукупність обраних платником податків способів ведення податкового обліку та порядку обчислення податкових платежів, дозволить знизити рівень податкового навантаження підприємства та запобігти податковим ризикам [4].

Метою даної статті є дослідження основних організаційних питань облікової політики підприємства в частині основного її документу – наказу про облікову політику.

У зв'язку з цим є необхідність наукових досліджень з питань організації облікової політики.

Виклад основного матеріалу. Термін «облікова політика» законодавчо закріплений у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV та Національному Положенні (стандарті)

бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [2,3].

Необхідність облікової політики пов'язана з відносністю істини в бухгалтерському обліку. Облікову політику можна трактувати, з одного боку, як процес вибору певних варіантів, а з іншого, як інструмент упорядкування, регламентування облікових прийомів та методів.

Вибір тих чи інших варіантів та методів ведення обліку приводить до того, що одні й ті самі факти господарського життя на різних підприємствах можуть інтерпретуватися в бухгалтерському обліку по-різному і, відповідно, по-різному впливати на балансові статті.

Недостатнє розуміння цього бухгалтерами-практиками, керівниками, власниками підприємств є одним із суттєвих факторів низької ефективності формування облікової політики в практиці ведення обліку вітчизняних підприємств.

Таким чином, метою формування облікової політики в найзагальнішому вигляді має бути одержання максимального сумарного ефекту від діяльності підприємств.

Основним документом, який регламентує облікову політику на рівні підприємства, є наказ про облікову політику.

Наказ про облікову політику - це документ, яким підприємство встановлює або уточнює свою облікову політику.

У процесі розроблення наказу про облікову політику слід враховувати такі фактори:

1. Нормативно-правова база: Закони України, укази, розпорядження, інструкції, П(с)БО, методичні рекомендації, статут підприємства тощо.

2. Юридичний статус підприємства:

А) В залежності від форми власності: приватне, колективне, комунальне, державне, змішане, підприємство з іноземними інвестиціями;

Б) В залежності від способу утворення: унітарні, корпоративні тощо;

В) В залежності від кількості працюючих та обсягу валового доходу: малі, великі, середні.

3. Галузеві особливості підприємства:

А) Виробниче: машинобудування, легка промисловість, будівництво тощо;

Б) Торгівельне: роздрібна та оптоваторгівля;

В) Фінансове: кредитування, страхування, інвестування, аудит, біржові операції на фондовому ринку.

4. Специфіка та завершеність технологічного процесу.

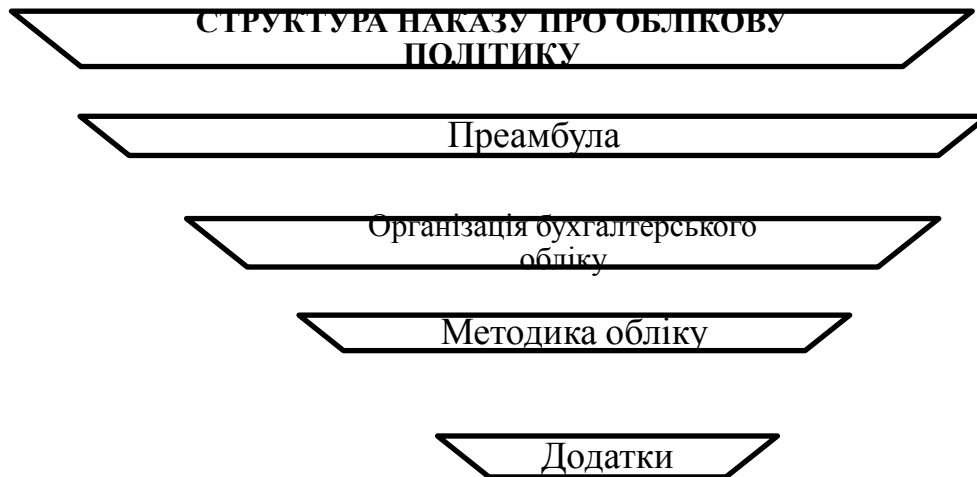
5. Наявність структурних підрозділів та сегментів бізнесу.

6. Наявність кваліфікованих бухгалтерських кадрів.

7. Стратегія фінансово-економічного розвитку.

8. Фінансовий стан підприємства тощо.

На практиці структура наказу про облікову політику складається з наступних розділів, які представлені на рис. 1.

Рис. 1. Структура наказу про облікову політику

Вибір форми організації обліку залежить від розміру підприємства. Малі підприємства можуть не мати бухгалтерської служби (відділу) або бухгалтера, а облік на них може вести керівник, власник або залучений фахівець.

Правове регулювання бухгалтерського обліку здійснюється державою, яка діючи в інтересах всього суспільства, встановлює правові норми, окреслює межі правової поведінки суб'єктів господарської діяльності. Такі межі в Україні окреслені в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Керуючись пунктом 4 статті 8 даного закону підприємство самостійно вибирає форми організації бухгалтерського, які представлені на рис. 2.

Не менш важливою передумовою раціональної організації обліку на підприємстві є правильна розстановка кадрів на окремих ділянках облікового процесу, встановлення такої структури апарату бухгалтерії, яка якнайбільше відповідає конкретним умовам роботи підприємства. Чисельність облікового апарату і його структура значною мірою залежать від обсягу облікових і контрольних робіт, від форми організації й автоматизації обліку, а також від таких факторів, як масштаби виробництва і структура управління ним.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Виходячи з викладеного вище матеріалу дослідження, можна сформулювати наступні напрями організації облікової політики, які будуть враховувати умови та можливості ефективного ведення господарської діяльності підприємства:

- повнота відображення в бухгалтерському обліку всіх фактів господарської діяльності;
- готовність бухгалтерського обліку до втрат (витрат), зобов'язань на протипагу можливим доходам - не допускаючи створення прихованих резервів;
- відображення в бухгалтерському обліку фактів та умов господарської діяльності, виходячи не тільки з їх правової форми, але й з їх економічного змісту.

Рис. 2. Форми організації бухгалтерського обліку

Список літератури:

1. Голуб Н.Ю. Формування облікової політики підприємства в сучасних умовах господарювання / Н.Ю. Голуб// Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.17. – С.192-197.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р., № 996-XIV зі змінами та доповненнями / Законодавство України : сайт. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=index>.
3. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» / Законодавство України: сайт. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
4. Нужна О.А. Проблеми формування облікової політики підприємства в цілях оподаткування / О.А. Нужна // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. – 2013. - №1-3. – С. 168-173.

ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ ТРЕБОВАНИЯ К ФОРМИРОВАНИЮ УЧЕТНОЙ ПОЛИТИКИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Матрос О.Н., к.э.н.

Уманский национальный университет садоводства

В данной статье рассмотрены организационные предпосылки учетной политики, основные факторы, что ее определяют. Приведено их детальную классификацию. Представлена структура приказа об учетной политике, определено формы ведения бухгалтерского учета на предприятии.

Ключевые слова: учетная политика, методы, инструменты, процедуры, приказ об учетной политике, формы учета.

**ORGANIZATIONAL REQUIREMENTS IN RELATION TO FORMING OF
REGISTRATION POLICY OF ENTERPRISE**

Matros O.N., Ph.D.

Uman National University of Horticulture

In this article the organizational prerequisites in accounting policy, the main factors that determine th. Given their detailed classification. The framework of the order of accounting policies defined form of accounting in the enterprise.

Keywords: accounting policies, methods, tools, procedures, order accounting policies, accounting forms.